

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

28 липня 2022 р.

Київ

№ 157-р

Про результати розгляду
справи про концентрацію

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши справу № 128-25/19-21-ЕК про концентрацію у вигляді передання до статутного капіталу акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (далі – АТ НАК «Нафтогаз України») [REDACTED] пакета акцій акціонерного товариства «Криворізька Теплоцентраль» (далі – АТ «Криворізька ТЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства,

та матеріали пов'язаних зі справою № 128-25/19-21-ЕК справ про концентрацію:

№ 128-25/18-21-ЕК у вигляді передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій акціонерного товариства «Дніпровська Теплоелектроцентраль» (далі – АТ «Дніпровська ТЕЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;

№ 128-20/20-21-ЕК у вигляді передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій приватного акціонерного товариства «Миколаївська Теплоелектроцентраль» (далі – ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;

№ 128-25/21-21-ЕК у вигляді передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій акціонерного товариства «Херсонська Теплоелектроцентраль» (далі – АТ «Херсонська ТЕЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;

№ 128-25/22-21-ЕК у вигляді передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій акціонерного товариства «Одеська ТЕЦ» (далі – АТ «Одеська ТЕЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;

№ 128-25/27-21-ЕК у вигляді передання до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій акціонерного товариства «Севєродонецька Теплоелектроцентраль» (далі – АТ «Севєродонецька ТЕЦ») [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) Концентрації полягають у передачі до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакетів акцій АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ»,

ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» та АТ «Севєродонецька ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищих органах управління товариств.

- (2) Передача пакетів акцій здійснюватиметься на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 857 «Деякі питання управління об'єктами державної власності».
- (3) Враховуючи, що концентрації, зазначені в пункті 1 цього рішення, за формою є вертикальною інтеграцією суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на ринку природного газу, електричної та теплової енергії, такі концентрації за певних умов можуть призвести до суттєвого обмеження конкуренції на ринку природного газу, що може бути підставою для заборони концентрацій, відповідно до статті 30 Закону України «Про захист економічної конкуренції» було розпочато розгляд справ про концентрацію.
- (4) Відповідно до пункту 4 частини другої статті 22 Закону України «Про захист економічної конкуренції» концентрацією визнається безпосереднє або опосередковане придбання, набуття у власність іншим способом чи одержання в управління часток (акцій, паїв), що забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання.
- (5) Відповідні вартісні показники учасників концентрацій, з урахуванням відносин контролю, за підсумками 2020 року перевищують порогові значення, визначені статтею 24 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

- (6) Набувач контролю: АТ НАК «Нафтогаз України».
- (7) Об'єкти набуття контролю:
АТ «Одеська ТЕЦ»;
АТ «Криворізька ТЦ»;
АТ «Херсонська ТЕЦ»;
ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ»;
АТ «Дніпровська ТЕЦ»;
АТ «Севєродонецька ТЕЦ».

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (8) До Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надійшло шість заяв уповноважених представників АТ НАК «Нафтогаз України» та Фонду державного майна України:
 - від 02.09.2021 № 199 (зарєєстрована в Комітеті 03.09.2021 за № 8-01/648-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій АТ «Дніпровська ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;
 - від 02.09.2021 № 198 (зарєєстрована в Комітеті 03.09.2021 за № 8-01/650-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій АТ «Криворізька ТЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;
 - від 02.09.2021 № 200 (зарєєстрована в Комітеті 03.09.2021 за № 8-01/653-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;
 - від 02.09.2021 № 201 (зарєєстрована в Комітеті 03.09.2021 за № 8-01/654-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій АТ «Херсонська ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;
 - від 02.09.2021 № 202 (зарєєстрована в Комітеті 03.09.2021 за № 8-01/655-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України»

пакета акцій АТ «Одеська ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства;
 від 02.12.2021 № 10/4-356-21 (zareєстрована в Комітеті 06.12.2021 за № 8-01/907-ЕКк) про надання дозволу на передачу до статутного капіталу АТ НАК «Нафтогаз України» пакета акцій АТ «Сєвєродонецька ТЕЦ», що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства.

- (9) У зв'язку з виявленими в поданих матеріалах підставами для заборони концентрацій розпорядженнями державного уповноваженого Антимонопольного комітету України:
 від 18.10.2021 № 01/264-р розпочато справу № 128-25/18-21-ЕК про концентрацію;
 від 18.10.2021 № 01/265-р розпочато справу № 128-25/19-21-ЕК про концентрацію;
 від 18.10.2021 № 01/266-р розпочато справу № 128-25/20-21-ЕК про концентрацію;
 від 18.10.2021 № 01/267-р розпочато справу № 128-25/21-21-ЕК про концентрацію;
 від 18.10.2021 № 01/268-р розпочато справу № 128-25/22-21-ЕК про концентрацію;
 від 28.12.2021 № 01/372-р розпочато справу № 128-25/27-21-ЕК про концентрацію.
- (10) Листами від 21.10.2021 № 128-25/01-15066 та від 28.12.2021 № 128-25/01-18607 уповноважених представників заявників повідомлено про початок розгляду справ про концентрацію та запропоновано надати інформацію, необхідну для розгляду відповідних справ.
- (11) 23 жовтня 2021 року та 04 січня 2022 року на офіційному сайті Комітету було розміщено текст повідомлення про розгляд справ про концентрацію.
- (12) Листом від 20.06.2022 № 128-25/01-2427 уповноважених представників заявників повідомлено про встановлення підстав для заборони заявлених концентрацій.
- (13) Листом від 01.07.2022 № 8-01/4640 АТ НАК «Нафтогаз України» надало пропозиції щодо зобов'язань, які готове взяти на себе товариство для усунення потенційного негативного впливу концентрації на конкуренцію.
- (14) 04 липня 2022 року на офіційному сайті Комітету було розміщено текст повідомлення про зобов'язання, які готові взяти на себе учасники концентрації для усунення потенційного негативного впливу концентрації на конкуренцію, та з метою збирання даних щодо відгуків від інших учасників ринку запропоновано надсилати інформацію, зауваження та пропозиції щодо зобов'язань у межах зазначених концентрацій.

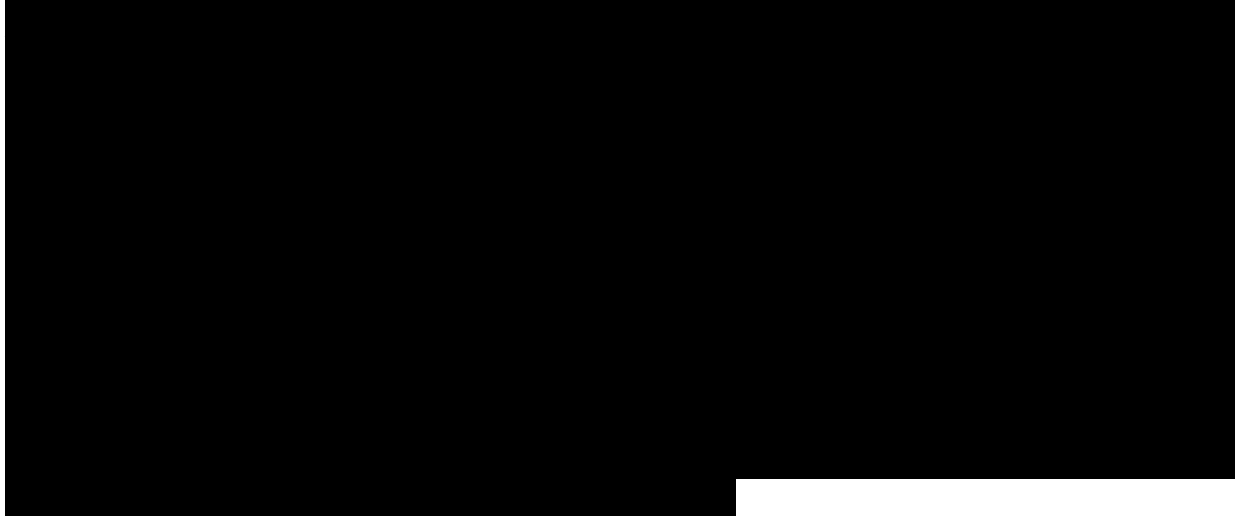
4. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ КОНЦЕНТРАЦІЇ

За інформацією заявників:

- (15) Об'єкти набуття контролю: АТ «Сєвєродонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» здійснюють діяльність із виробництва, транспортування та постачання теплової енергії для потреб споживачів у межах теплових мереж, до яких приєднані зазначені суб'єкти господарювання;
- (16) разом із тим АТ «Сєвєродонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» також здійснюють діяльність із виробництва (генерації) та постачання електричної енергії;
- (17) сировиною для виробництва теплової та електричної енергії АТ «Сєвєродонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» є природний газ;
- (18) кінцевим бенефіціарним власником Об'єктів набуття контролю є держава Україна (в особі Фонду державного майна України).
- (19) Набувач контролю: АТ НАК «Нафтогаз України» здійснює діяльність з управління суб'єктами господарювання, що пов'язані з ним відносинами контролю; постачання природного та скрапленого газу; імпорту природного газу;

(20) НАК «Нафтогаз України» разом із суб'єктами господарювання – резидентами та нерезидентами України, що пов'язані відносинами контролю, утворюють Групу «Нафтогаз»;

(21) Група «Нафтогаз» здійснює діяльність на території України, зокрема, з:

(22) кінцевим бенефіціарним власником і єдиним акціонером АТ НАК «Нафтогаз України» є держава Україна (в особі суб'єкта управління об'єктами державної власності – Кабінету Міністрів України).

5. ВПЛИВ КОНЦЕНТРАЦІЙ НА ЗАДІЯНІ ТОВАРНІ РИНКИ

За інформацією заявників:

(23) АТ «Северодонецька ТЕЦ» здійснює діяльність із:

(24) АТ «Одеська ТЕЦ» здійснює діяльність із:

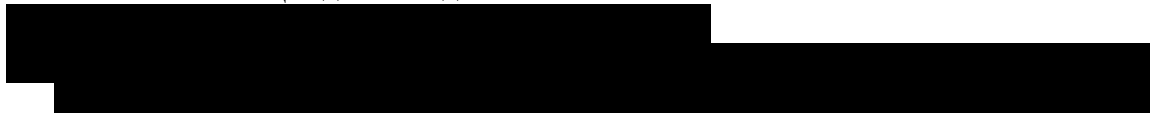
(25) АТ «Криворізька ТЦ» здійснює діяльність із:

(26) АТ «Херсонська ТЕЦ» здійснює діяльність із:

(27) ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ» здійснює діяльність із:

[REDACTED]

(28) АТ «Дніпровська ТЕЦ» здійснює діяльність із:

[REDACTED]

(29) АТ «Сєверодонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» для виробництва теплової та електричної енергії використовують лише природний газ.

[REDACTED]

(30) АТ НАК «Нафтогаз України», з урахуванням відносин контролю, здійснює діяльність, зокрема, з:

[REDACTED]

(31) Отже, задіяними товарними ринками для зазначених концентрацій є ринки, на яких відбувається концентрація, а саме: ринки електричної та теплової енергії та суміжний ринок – природного газу.

6.1. Щодо впливу концентрацій на ринок електричної енергії

(32) Одним із товарів, щодо якого визначаються межі задіяного товарного ринку в розглянутих концентраціях, є вироблена електрична енергія;

(33) на момент подання до Комітету заяв про надання дозволу на концентрації територіальними межами товарного ринку у розглянутих концентраціях були межі технологічної зони Об'єднаної енергетичної системи (територія України).

(34) В березні 2022 року розпочалася синхронізація енергосистеми України з європейською мережею і, відповідно, розширився комерційний експорт електроенергії з України до Європи, оскільки відтепер Об'єднана енергетична система України теж синхронізована з ENTSO-E¹.

(35) З огляду на зазначене український ринок електричної енергії розширив свої межі та в подальшому очікується зростання експорту електроенергії. Потенціал експорту – до 2,5 ГВт-год. Україна вже має технічні можливості експортувати близько 1,7 ГВт-год, а в перспективі експорт може досягти близько 6 ГВт-год.

(36) Враховуючи викладене, територіальними межами задіяного товарного ринку в концентраціях, відповідно до технологічних особливостей функціонування ринку, є

¹ Європейська мережа [операторів системи передачі](#) електроенергії, що об'єднує 43 оператори у 39 країнах європейського континенту.

технологічна зона Об'єднаної енергетичної системи України (ОЕС) та країн, що входять до ENTSO-E.

За інформацією заявників:

- (37) приватне акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго» наразі здійснює передачу електроенергії міждержавними лініями електропередач у напрямках Польщі, Румунії, Угорщини, Словаччини та Молдови;
- (38) структуру заявлених експортних потужностей² електростанцій України, за даними ENTSO-E на 2022 р., наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

ОЕС України (включно з колишньою БуОС)	
Тип електростанції	МВт
АЕС	13835
ТЕС	28147
ГЕС та ГАЕС	6317
СЕС	5362
ВЕС	1111
Всього	54772

- (39) Структуру заявлених потужностей³ міждержавного перетину України, за даними ENTSO-E на 2022 р., наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Електростанція	Загальна потужність електростанції, МВт	Кордон	Кількість експортних ліній
Хмельницька АЕС	2 000	Польща	1
Добровірівська ТЕС	500	Польща	1
Бурштинська ТЕС та ін.	1 950	Угорщина, Словаччина, Румунія	4
Південноукраїнська АЕС	3 000	Румунія	1
Дністровська ГЕС	742,8	Молдова	1
ВДЕ Одеської області	немає даних	Молдова	4

² <https://transparency.entsoe.eu/dashboard-show>

³ <https://transparency.entsoe.eu/dashboard-show>

(40) Структуру фактичного експорту⁴ електроенергії з України, за даними ENTSO-E за перше півріччя 2022 р. (млн кВт·год), наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

	Польща	Румунія	Словаччина	Угорщина
Бурштинський енергоострів	-	82,32	176,90	192,84
ОЕС України	193,49	-	-	-
ОЕС України (синхронізована з ENTSO-E)	422,49	2,30	-	-
Всього	615,97	84,62	176,90	192,84

(41) Протягом першого півріччя 2022 року експортовано 1 070,3 млн кВт·год електроенергії. Проте потужності транскордонного перетину між Україною та Польщею становлять 147 МВт, між Україною та Молдовою – 420 МВт, між Україною та Румунією – 100 МВт. Тому потенційно, за наявної потужності ліній міжкордонного перетину, Україна зможе збільшити експорт електроенергії до 5 842,9 млн кВт·год;

(42) протягом січня – червня 2022 року, за оперативними даними⁵, експорт електроенергії з України становив 1 070 млн кВт·год, у тому числі до синхронізованої з ENTSO-E мережі – 424,8 млн кВт·год. В той же час імпорт становив 408 млн кВт·год, 99 відсотків з яких імпортовано з Білорусі (наразі здійснювати імпорт більше неможливо);

(43) імпорту та експорту Група «Нафтогаз» та Об'єкти набуття контролю у 2020 та 2021 роках не здійснювали;

(44) в майбутньому можлива поява експорту / імпорту електроенергії Групою «Нафтогаз», але наразі такої можливості не передбачено;

(45) відповідно до обсягів виробництва, експорту та імпорту електроенергії сукупна частка учасників концентрації на ринку електричної енергії в Україні за підсумками 2020 року становила 0,34 відсотка, за підсумками 2021 року – 0,27 відсотка.

Таблиця 4

	2020	2021
████████████████████	██████	██████
████████████████████	██████	██████
████████████████████	██████	██████
████████████████████ ████████████████████	██████	██████
████████████████████ ████████████████████	██████	██████

⁴ <https://transparency.entsoe.eu/dashboard/show>

⁵ https://public.tableau.com/app/profile/ukrenergo/viz/Site1_16154562976290/sheet9

<https://transparency.entsoe.eu/transmission-domain/r2/scheduledCommercialExchangesDayAhead/show>

⁶ Виробництво + імпорт - експорт.

[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

- (46) Тобто, після здійснення концентрацій, частка Групи «Нафтогаз» на ринку електричної енергії в Україні не буде перевищувати одного відсотка.
- (47) Враховуючи викладене, заявлені концентрації не призводять до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на ринку електричної енергії в Україні.

6.2. Щодо впливу концентрацій на ринок теплової енергії

- (48) Товарами, щодо яких визначаються межі задіяного товарного ринку в розглянутих концентраціях, є вироблена тепла енергія та послуги транспортування й постачання такої теплової енергії;
- (49) територією, щодо якої визначаються межі задіяного товарного ринку в концентраціях, відповідно до технологічних обмежень, обумовлених наявними тепломережами, до яких підключені виробники теплової енергії та по яких здійснюється транспортування теплової енергії до споживачів, є територія міст [REDACTED], обмежена мережами тепlopостачання, до яких під'єднані, відповідно, АТ «Северодонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ».
- (50) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії»: природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги); суміжний ринок – товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (51) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» транспортування теплової енергії належить до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.
- (52) Згідно зі статтею 6 Закону України «Про природні монополії» діяльність з виробництва та постачання теплової енергії належить до суміжних ринків.
- (53) На ринках у сфері тепlopостачання, які перебувають у сфері природних монополій, де відсутня конкуренція, господарська діяльність суб'єктів господарювання підлягає ліцензуванню і контролю з боку регуляторів.

За інформацією, отриманою Комітетом під час розгляду справ, встановлено:

- (54) діяльність АТ «Северодонецька ТЕЦ» пов'язана з [REDACTED]

(55) діяльність АТ «Одеська ТЕЦ» пов'язана з [REDACTED]

(56) діяльність АТ «Криворізька ТЦ» пов'язана з [REDACTED]

(57) діяльність АТ «Херсонська ТЕЦ» пов'язана з [REDACTED]

(58) діяльність ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ» пов'язана з [REDACTED]

(59) діяльність АТ «Дніпровська ТЕЦ» пов'язана з [REDACTED]

(60) Відповідно до статті 20 Закону України «Про тепlopостачання» тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням альтернативних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органи місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством.

(61) Отже, діяльність АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Северодонецька ТЕЦ» пов'язана з виробництвом, транспортуванням, постачанням теплової енергії для споживачів у межах розташування теплових мереж, по яких здійснюється транспортування теплової енергії до споживачів, та належить до ринків природних монополій та/або суміжних їм ринків і в повному обсязі законодавчо врегульована.

(62) Враховуючи викладене, заявлені концентрації не призводять до структурних змін попиту та/або пропозиції на ринку теплової енергії в територіальних межах розташування теплових мереж, до яких підключені виробники теплової енергії та по яких здійснюється транспортування теплової енергії до споживачів.

7. ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ КОНЦЕНТРАЦІЇ НА ІНШІ РИНКИ

За інформацією АТ НАК «Нафтогаз України»:

(63) до складу Групи «Нафтогаз» входять суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність, зокрема, з видобування та реалізації природного газу;

(64) обсяги реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу для всіх категорій споживачів у загальному обсязі споживання природного газу в Україні у 2020 – 2021 роках становили:

Таблиця 5

Рік	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

2020			
2021			

(65) Отже, частка реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу для всіх категорій споживачів у загальному обсязі споживання природного газу в Україні становила лизько 50 відсотків у 2020 році та 61 відсоток – у 2021 році;

(66) загальний обсяг видобутого природного газу в Україні та природного газу, видобутого Групою «Нафтогаз» у 2020 – 2021 роках, становив:

Таблиця 6

Рік					
2020					
2021					

(67) Отже, частка видобутого Групою «Нафтогаз» природного газу в загальному обсязі видобутого природного газу в Україні становила близько 70 відсотків у 2020 та 2021 роках.

(68) Відповідно до Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 року № 33-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 березня 2002 року за № 284/6572 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 21.06.2016 № 14-рп), ринками товару, на які впливає чи може впливати концентрація, вважаються: ринки товарів, виробництво та/або реалізація яких потребує використання товарів, що обертаються на ринках, на яких відбувається концентрація; ринки товарів, використання яких є потрібним для виробництва та/або реалізації товарів, що обертаються на ринках, на яких відбувається концентрація; ринки, на яких обертаються товари, що використовуються або споживаються разом із товарами, які обертаються на ринках, на яких відбувається концентрація.

(69) Враховуючи, що АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» та АТ «Севєродонецька ТЕЦ» для здійснення власної господарської діяльності використовують природний газ, таким ринком, на який можуть вплинути заявлені концентрації, є ринок природного газу.

За інформацією заявників:

(70) обсяги реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу на користь підприємств теплокомуненерго (далі – підприємства ТКЕ) у загальному обсязі споживання такими підприємствами природного газу в Україні у 2020 – 2021 роках становили:

Таблиця 7

Рік			

2020			
2021			

(71) Отже, частка обсягу реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу на користь підприємств ТКЕ в загальному обсязі споживання такими підприємствами природного газу в Україні становила у 2020 році 83 відсотки та у 2021 році – 81 відсоток, тобто, відповідно, частки інших постачальників природного газу на користь підприємств ТКЕ становили у 2020 році 17 відсотків, у 2021 році – 19 відсотків.

За інформацією заявників:

(72) основним постачальником природного газу для АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» та АТ «Северодонецька ТЕЦ» є суб'єкти господарювання, що входять до Групи «Нафтогаз».

Таблиця 8

ТЕЦ/ТЦ			
АТ «Криворізька ТЦ»			
АТ «Северодонецька ТЕЦ»			
АТ «Одеська ТЕЦ»			
АТ «Дніпровська ТЕЦ»			
АТ «Херсонська ТЕЦ»			
ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ»			
Дані наведено в таблиці 8 за 2021 рік			

(73) Відповідно до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637 (далі – Положення), на Групу «Нафтогаз» покладено такі спеціальні обов'язки, зокрема:

- (74) на ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» – щодо забезпечення реалізації природного газу за договорами з виробниками теплової енергії на умовах, передбачених пунктом 5 Положення;
- (75) на АТ НАК «Нафтогаз України» – щодо забезпечення ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» ресурсом природного газу, необхідним для забезпечення виконання спеціальних обов'язків згідно із цим Положенням, на умовах, передбачених пунктом 7 Положення.
- (76) Так, відповідно до пункту 5 Положення з 1 червня 2022 р. по 31 липня 2022 р. (включно) ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» реалізує природний газ виробникам теплової енергії, у тому числі для об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних (житлових) кооперативів, управителів багатоквартирних будинків в обсягах, необхідних для надання послуг з гарячого водопостачання, за ціною 7 420 гривень з урахуванням податку на додану вартість за 1 тис. куб. метрів газу. Також до ціни додається тариф на послуги з транспортування природного газу та коефіцієнт, який застосовується у разі замовлення потужності на добу наперед.
- (77) Відповідно до пункту 7 Положення з 1 червня 2022 р. по 31 липня 2022 р. (включно) НАК «Нафтогаз України» реалізує ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» обсяги природного газу, необхідні для забезпечення виконання спеціальних обов'язків, передбачених цим Положенням, за цінами, за якими реалізується природний газ зазначеними товариствами згідно з пунктом 5 цього Положення.
- (78) Крім того, відповідно до пункту 6 Положення виробник теплової енергії має право з 1 червня 2022 р. для цілей надання послуг з постачання гарячої води придбавати природний газ у ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» у разі виконання таких умов:
- укладення з ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» угоди про розірвання з 1 червня 2022 р. договорів постачання природного газу на 2021 – 2024 роки;
 - укладення виробником теплової енергії договору постачання природного газу з ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» відповідно до законодавства.
- (79) Отже, після припинення дії Положення та в разі відсутності інших рішень Кабінету Міністрів України, підприємства ТКЕ, зокрема АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» та АТ «Севєродонецька ТЕЦ», матимуть потенційну можливість придбавати природний газ для забезпечення власної господарської діяльності в інших постачальників природного газу.
- (80) Так, за інформацією заявників, наданою в листі від 27.07.2022 № 10/4-1728/1.8-22 (зарєєстрований у Комітеті 28.07.2022 за № 8-01/5395), усі постачальники природного газу в Україні є потенційними конкурентами щодо постачання природного газу підприємствам теплоенергетики (та ОСББ), зокрема, основними постачальниками природного газу є: товариства з обмеженою відповідальністю «Ю.КОМОДІТІЗ», «ЄВРОЕНЕРГОТРЕЙД», «НЕКСТТРЕЙД», «ТД «СОКАР Україна», «ЕРУ ТРЕЙДИНГ», «АДАР ГРУП», «Тепла енергетична компанія», «Д.ТРЕЙДИНГ», «НОВІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОЕКТИ», «СІТІЕНЕРДЖІ».
- (81) Отже, після припинення дії Положення (з 01 серпня 2022 року) та в разі відсутності інших рішень Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків, після здійснення запланованих концентрацій, зважаючи на:
- вертикально інтегровану структуру відносин контролю НАК «Нафтогаз України» на ринку природного газу (видобуток та реалізація природного газу) і кінцевої продукції (виробництво електричної та теплової енергії);

- наявність гарантованого ринку збуту природного газу для власних виробників теплової енергії;
- можливість надання переваг під час постачання природного газу – власним постачальникам природного газу, які входять до складу Групи «Нафтогаз», існує ризик штучного обмеження конкуренції на ринку природного газу в частині постачання природного газу Об'єктам набуття контролю.

8. ВИСНОВКИ

Під час розгляду справи встановлено таке:

- (82) задіяними ринками товару, у розумінні законодавства про захист економічної конкуренції, для зазначених концентрацій є:
- ринки, на яких відбувається концентрація, а саме: ринки електричної та теплової енергії;
 - суміжний ринок – ринок природного газу.

Щодо ринку електричної енергії:

- (83) враховуючи, що сукупна частка Групи «Нафтогаз» та Об'єктів набуття контролю на ринку електричної енергії після здійснення концентрацій буде становити менше одного відсотка, заявлені концентрації не призводять до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на ринку електричної енергії в Україні.

Щодо ринку теплової енергії:

- (84) АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Севєродонецька ТЕЦ» належать до ринків природних монополій та/або суміжних їм ринків та їх діяльність у повному обсязі законодавчо врегульована;
- (85) територіальні межі здійснення господарської діяльності АТ «Севєродонецька ТЕЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Херсонська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ» визначаються та обмежуються місцем розташування мереж, по яких здійснюється транспортування теплової енергії, у містах, відповідно, [REDACTED].
- (86) Враховуючи викладене, заявлені концентрації не призводять до структурних змін попиту та/або пропозиції на ринку теплової енергії в територіальних межах розташування теплових мереж, до яких підключені виробники теплової енергії та якими здійснюється транспортування теплової енергії до споживачів.

Щодо ринку природного газу:

- (87) Група «Нафтогаз» здійснює діяльність, зокрема, з видобування та реалізації природного газу;
- (88) частка видобутого Групою «Нафтогаз» природного газу в загальному обсязі видобутого природного газу в Україні становила близько 70 відсотків у 2020 – 2021 роках;
- (89) частка обсягу реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу в загальному обсязі споживання природного газу в Україні становила 50 відсотків у 2020 році та 61 відсоток – у 2021 році;
- (90) частка обсягу реалізації Групою «Нафтогаз» природного газу на користь підприємств ТКЕ в загальному обсязі споживання такими підприємствами природного газу в Україні становила 83 відсотки у 2020 році та 81 відсоток – у 2021 році.
- (91) Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

- (92) Частка Групи «Нафтогаз» із видобування та реалізації природного газу перевищує 35 відсотків, що має структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку природного газу.
- (93) Водночас, після припинення дії Положення (з 01 серпня 2022 року) та в разі відсутності інших рішень Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків, за наявності:
- вертикально інтегрованої структури відносин контролю Групи «Нафтогаз» на ринку природного газу (видобуток та реалізація природного газу) і кінцевої продукції (виробництво електричної та теплової енергії);
 - значної частки реалізації природного газу від загального обсягу споживання на ринку,
- існує ризик порушення вимог законодавства про захист економічної конкуренції у Групі «Нафтогаз», зокрема, у вигляді усунення чи обмеження конкуренції для інших постачальників природного газу, що, у свою чергу, за певних умов може призвести до:
- штучного обмеження конкуренції на ринку природного газу, у частині постачання природного газу для Об'єктів набуття контролю, шляхом надання Групою «Нафтогаз» переваг постачальникам природного газу, які пов'язані з нею відносинами контролю;
 - ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання (постачальників природного газу, що є потенційними конкурентами Групи «Нафтогаз»).
- (94) Отже, з метою нівелювання настання можливих негативних наслідків, зазначених у цьому рішенні, що пов'язані з вертикальною інтеграцією суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на ринку природного газу та можуть за певних умов призвести до суттєвого обмеження конкуренції на ринку природного газу, дозволи на концентрацію доцільно обумовити наданням учасникам концентрації зобов'язань.
- (95) Відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у разі встановлення підстав для заборони концентрації, органи Антимонопольного комітету України, зокрема:
- повідомляють їх учасників про зміст таких підстав;
 - надають можливість учасникам концентрації надати пропозицій щодо зобов'язань, які готові взяти на себе учасники такої концентрації, що усувають відповідний негативний вплив концентрації на конкуренцію та дозволяють органу Антимонопольного комітету України прийняти рішення про надання дозволу на концентрацію.
- (96) Разом із цим зобов'язання, взяті на себе учасниками концентрації, мають бути пропорційними обґрунтованим загрозам негативного впливу на конкуренцію заявленої концентрації, а вимоги щодо забезпечення контролю за виконанням учасниками концентрації взятих на себе зобов'язань не повинні бути надмірними.
- (97) Листом від 01.07.2022 № 10/4-1439/1.18/1-22 (zareєстрованим у Комітеті 01.07.2022 за № 8-01/4640) АТ НАК «Нафтогаз України» повідомило про готовність, з метою нівелювання ймовірних наслідків від здійснення концентрації на суміжних ринках, взяти на себе зобов'язання після здійснення концентрації забезпечити придбання АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Севєродонецька ТЕЦ» для потреб зазначених товариств природного газу на конкурентних засадах після втрати чинності

- Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637, та за відсутності іншого рішення Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків на АТ НАК «Нафтогаз України» чи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з АТ НАК «Нафтогаз України», щодо реалізації природного газу виробникам теплової енергії.
- (98) Комітетом 04.07.2022 на офіційному сайті оприлюднено зобов'язання, які готове взяти на себе АТ НАК «Нафтогаз України» для усунення потенційного негативного впливу концентрації на конкуренцію на ринку природного газу, з метою отримання позиції інших учасників ринку.
- (99) До Комітету надійшов лист від 07.07.2022 б/н від фізичної особи Олега Бакуліна (zareestrovaniy у Комітеті 08.07.2022 за № 14-01/384-Б) (далі – Лист), який містить застереження та пропозиції щодо заборони Комітетом зазначених концентрацій.
- (100) У Листі, зокрема, зазначається, що надання Комітетом дозволу АТ НАК «Нафтогаз України» на концентрацію буде легітимізацією відчуження корпоративних прав держави – пакетів акцій АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Севєродонецька ТЕЦ».
- (101) Щодо зазначеного зауваження Комітет у межах своїх повноважень під час розгляду заяв / справ про надання дозволу на концентрацію керується лише законодавством про захист економічної конкуренції та оцінює вплив концентрації на конкуренцію на товарних ринках. Комітет не оцінює відповідності постанов Кабінету Міністрів України вимогам іншого законодавства, крім законодавства про захист економічної конкуренції.
- (102) Крім цього, у результаті концентрації Об'єкти набуття контролю та Набувач контролю будуть під державним контролем, оскільки кінцевим бенефіціарним власником і єдиним акціонером АТ НАК «Нафтогаз України» є Держава Україна (в особі суб'єкта управління об'єктами державної власності – Кабінету Міністрів України).
- (103) Також у Листі зазначається, що втрата чинності постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637 та відсутність іншого рішення Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків на АТ НАК «Нафтогаз України» чи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з АТ НАК «Нафтогаз України», не забезпечить придбання природного газу для потреб виробників теплової енергії: АТ «Херсонська ТЕЦ», АТ «Дніпровська ТЕЦ», АТ «Криворізька ТЦ», АТ «Одеська ТЕЦ», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», АТ «Севєродонецька ТЕЦ» – на конкурентних засадах. Конкуренція на ринку природного газу в цілому та конкуренція у сфері постачання природного газу виробникам теплової енергії, зокрема, неможлива у зв'язку з монополією АТ НАК «Нафтогаз України» на ресурс природного газу, видобутого АТ «Укргазвидобування».
- (104) Щодо цього зауваження слід зазначити, що не існує окремого ринку постачання природного газу виробникам теплової енергії, а всі постачальники природного газу в Україні є потенційними конкурентами щодо постачання природного газу підприємствам ТКЕ, що надає можливість споживачам природного газу обирати між кількома постачальниками.
- (105) Разом із цим АТ НАК «Нафтогаз України» з метою нівелювання настання можливих негативних наслідків готове взяти на себе зобов'язання, які дозволяють Комітету прийняти рішення про надання дозволу на концентрації.
- (106) У разі невиконання АТ НАК «Нафтогаз України» взятих на себе зобов'язань відповідно до статті 58 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Комітет може переглянути прийняті ним рішення.

(107) Отже, дозволи на концентрацію відповідно до статті 31 Закону України «Про захист економічної конкуренції» доцільно обумовити наданням учасникам концентрації зобов'язань, що усувають можливий негативний вплив розглянутих концентрацій на конкуренцію та є пропорційними обґрунтованим загрозам негативного впливу на конкуренцію.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 25 і 31 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та підпунктом 1 пункту 9 розділу XII Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 лютого 2002 року № 33-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 березня 2002 року за № 284/6572 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 21.06.2016 № 14-рп), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Надати дозвіл на передання до статутного капіталу акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» [REDACTED] акцій акціонерного товариства «Криворізька Теплоцентрально» [REDACTED], що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління товариства.

2. З метою пом'якшення потенційно негативного впливу концентрації на ринок природного газу зобов'язати акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» та суб'єктів господарювання, пов'язаних із ним відносинами контролю, після здійснення концентрації забезпечити придбання акціонерним товариством «Херсонська Теплоелектроцентрально», акціонерним товариством «Дніпровська Теплоелектроцентрально», акціонерним товариством «Криворізька Теплоцентрально», акціонерним товариством «Одеська ТЕЦ», приватним акціонерним товариством «Миколаївська Теплоелектроцентрально», акціонерним товариством «Севєродонецька Теплоелектроцентрально» для потреб зазначених товариств природного газу на конкурентних засадах після втрати чинності Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637, та за відсутності іншого рішення Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків на акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» чи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», щодо реалізації природного газу виробникам теплової енергії.

3. З метою належного інформування Антимонопольного комітету України про виконання зобов'язань та для здійснення ним відповідного контролю зобов'язати акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» один раз на рік до 01 квітня кожного року, протягом 3 років після втрати чинності Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2022 № 637, та за відсутності іншого рішення Кабінету Міністрів України про покладення спеціальних обов'язків на акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» чи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю з акціонерним товариством

«Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», щодо реалізації природного газу виробникам теплової енергії надавати Антимонопольному комітету України звіт про виконання зобов'язань, визначених у пункті 2 резолютивної частини цього рішення.

В. о. Голови Комітету

Анжеліка КОНОПЛЯНКО